

Το Σχολείο για Όλους

Οι νέες αντιλήψεις της κοινωνίας για τον άνθρωπο έχουν συντελέσει στη διαφοροποίηση των στάσεων απέναντι στον «*παράδοξο άλλο*». Η ετερότητα, «*εκείνος ο άλλος*» τείνει να αντιμετωπίζεται με θεσμικά μέτρα και συμπεριφορές τέτοιες που δημιουργούν ένα πλαίσιο προϋποθέσεων και αρχών μη διαχωρισμού και αποκλεισμού, μη στιγματισμού αλλά αποδοχής. Εκδηλώνεται δε αυτό διεθνώς όχι μόνον μέσα από τη στάση των παγκόσμιων οργανισμών (Unesco Salamanca 1994) αλλά και από την εθνική νομοθεσία των διάφορων κρατών. Στην ελληνική πραγματικότητα πέραν του νομοθετικού πλαισίου (Ν.2817/14.3.2000), η διάθεση ,στάση, αντίληψη αυτή εντάσσεται ως στοιχείο αγωγής και σχολικής κοινωνικοποίησης στα νέα προγράμματα σπουδών (ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ) σύμφωνα με την τελευταία μεταρρύθμισης όπως ενδεικτικά παρατηρεί κανείς στα νέα βιβλία. (ΥΠΕΠΘ 2001: Πολυθεματικό Βιβλίο Δημοτικού σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη -ΦΕΚ 1764 - Διαθεματικό Εκπαιδευτικό υλικό για την Ευέλικτη Ζώνη Α'Δημοτικού - Ανθολόγιο Ε'-ΣΤ' Δημοτικού).

Αυτή η κοινωνική εξέλιξη, ένεκα της αλληλεπιδραστικής σχέσης που χαρακτηρίζει το σχολείο με την κοινωνία , συνετέλεσε, ώστε να τεθούν ζητήματα εκπαιδευτικής διαχείρισης της διαφορετικότητας. Το σχολείο ως αποδέκτης της εν λόγω πρόκλησης, καλείται να διαχειριστεί την ολοένα, και ποικιλόμορφα, διευρυνόμενη μαθησιακή ετερογένεια σύμφωνα με τα παραπάνω κελεύσματα. Καλείται να συμπεριλαμβάνει στους κόλπους του όλους τους μαθητές ανεξαιρέτως, επιτρέποντάς - διευκολύνοντας την πρόσβασης στη γνώση αδιάκριτα και ανεμπόδιστα.

Η ανάγκη ανταπόκρισης του σε αυτή τη νέα αποστολή, δρομολογεί ουσιαστικά διαδικασίες διαφοροποίησής του, που αφορούν μια δέσμη προσδιοριστικών παραμέτρων όπως : Δομές , όργανα, ρόλους , μεθόδους . Είναι το σύγχρονο πρόταγμα σχολείου, ενός σχολείου για όλους τους μαθητές , έννοια της νέας παιδαγωγικής τάσης, που απασχολεί την παιδαγωγική σκέψη και αντιπροσωπεύεται από την ονομαζόμενη παιδαγωγική της συμπερίληψης (inklusive Pädagogik).

Σύμφωνα με αυτό το παιδαγωγικό ρεύμα, η εκπαιδευτική διαδικασία δεν επικεντρώνεται πλέον μόνο στις διαφορές των ατόμων ξεχωριστά όπως γίνεται αυτό για παράδειγμα στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης (Koedukation) με στόχο τη σχολική ενσωμάτωση των ΑΜΕΑ ή στην περίπτωση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης για τους αλλοδαπούς μαθητές , αλλά εστιάζει συνολικά - σφαιρικά στην πολυπλοκότητα της ετερογένειας των ομάδων μάθησης που συναπαρτίζουν κάθε σχολική τάξη, και προσαρμόζει την παρέμβασή της στις γνωστικές , ψυχοσυναισθηματικές , νοητικές και κοινωνικές τους ανάγκες. Είναι μια πληθυντική Παιδαγωγική , που θέτει ως υποχρέωση και προτεραιότητα του σχολείου το να καταφέρει αυτό να αντεπεξέλθει στα ζητήματα όλων των διαφορετικών - ευπαθών μαθητικών ομάδων. Να συμπεριλαμβάνει και όχι να αποκλείει (συμπερίληψη-

συμμετοχή και όχι αποκλεισμός - περιθωριοποίηση) όλους όσους παρουσιάζουν διαφορετικότητα σε σχέση με τη φυλή, την κοινωνική τάξη, τη σεξουαλικότητα καθώς επίσης και εκείνους που σχετίζονται με τα παραδοσιακά ενδιαφέροντα της ειδικής εκπαίδευσης και αναφέρονται σε μαθητές που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως άτομα εκδηλώνοντα χαμηλή επίδοση, κάποια αναπηρία ή αποκλίνουσα συμπεριφορά (Booth & Ainscow, 1998, p. 2) Αναφέρεται σε ολόκληρο το σχολείο ως θεσμό και όχι αποκλειστικά στους μαθητές με ειδικές ανάγκες.

Για αυτό και το φάσμα των προσεγγίσεων της διέρχεται από το επιστημονικό πεδίο της ειδικής Παιδαγωγικής και θεμελιώνεται ως προς τη θεωρία και την πρακτική στην ανάγκη για συνεργασία με τη σχολική και την κοινωνική παιδαγωγική, τη διαπολιτισμική παιδαγωγική, ως πλαίσιο προσέγγισης της πολιτισμικής ετερογένειας, ως και με επιμέρους κλάδους άλλων επιστημών. Οι μαθητές/τριες σε ένα μόνο κοινό πεδίο δε διαφέρουν, την ηλικία. Κατά τα άλλα είναι διαφορετικοί μεταξύ τους ως προς το φύλο, την κοινωνική καταγωγή, την οικογενειακή αγωγή, το πολιτισμικό υπόβαθρο, την εθνική καταγωγή, τη γλώσσα, το χρώμα του δέρματος, τις κοινωνικές δεξιότητες - ικανότητες, τις επιδόσεις τις μαθησιακές εμπειρίες, τις ελλείψεις και τις ανάγκες. Διαφέρουν ακόμα ως προς τη γενικότερη γνώση που έχουν για τον κόσμο (Ur 1996:304).

Με αυτό το δεδομένο και σε ότι αφορά τον τομέα της **διδασκαλίας**, ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός η μεθόδευση και η αξιολόγησή της έχουν ως σημείο αναφοράς τις παραπάνω υπάρχουσες μεταξύ των μαθητών διαφορές - ιδιαιτερότητες και στόχο, μέσα από την εφαρμογή μιας ανοικτής διαδικασίας μάθησης, τη διαμόρφωση τέτοιων **μαθησιακών και διδακτικών περιβαλλόντων**, τα οποία θα σεβόμενα τη διαφορετικότητα των μαθητών, θα τους δίνουν ευκαιρίες για εξέλιξης και τροποποίηση των απόψεών τους, θα εναρμονίζονται με τις μαθησιακές δυνατότητες και τις ανάγκες τους κατά τρόπο που να δημιουργούν μια αισιόδοξη και αποτελεσματική εκπαιδευτική προοπτική, σε ένα περιβάλλον διαφορετικών ατόμων τα οποία μαθαίνουν μαζί.

Σε αυτήν την πραγματικότητα των ετερογενούς σύνθεσης τάξεων - τμημάτων μάθησης, προς αποφυγή του διαχωρισμού των μαθητών και τη μείωση της επιλεκτικότητας του σχολικού θεσμού, **η διδασκαλία** στην οργανωτική και παιδαγωγική της διάσταση πρέπει να διεξάγεται διαφοροποιημένα. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να αναμένεται από όλα τα παιδιά στον ίδιο χρόνο να τελειώσουν τις ίδιες εργασίες, να επιτύχουν τις ίδιες επιδόσεις και να επιδεικνύουν την ίδια μαθησιακή πρόοδο (Meyer-Willner, S.11 1979).....